

Yrittäjät

Miksi tuottajavastuun hoitaminen on yrityksille tärkeää?

Niko Nurmela, asiantuntija, Suomen Yrittäjät ry
10.10.2024

YRITTÄJYYDEN
PUOLESTA

Suomen suurin **elinkeinoelämän** järjestö

- Vahva yrittäjien yhteisö, ammattimainen vaikuttaja ja elinkeinojärjestö
- Tyytyväinen ja osallistuva jäsenistö
- Valtakunnallista, alueellista ja paikallista vaikuttamista yrittäjyyden puolesta

Yrittäjät

**Tuottajavastuu on lakisääteinen
velvollisuus**

Jätelaissa säännökset tuottajavastuusta

- Jätehuollon tuottajavastuu koskee noin 50 000 suomalaista valmistajaa, maahantuoja ja pakkaajaa sekä etämyyjiä.
- Yritysten tulee hoitaa tuottajavastuu seuraavista tuotteista:
 - akut ja paristot (ml. ajoneuvojen ja sähkölaitteiden sisällä olevat)
 - ajoneuvot
 - pakkaukset
 - paperi ja paperituotteet
 - renkaat
 - sähkö- ja elektroniikkalaitteet
 - tietyt kertakäyttöiset muovituotteet (SUP)
 - muovisia sisältävät kalastusvälineet (SUP)

Jätelaissa säännökset tuottajavastuusta

- Mitä tuottajavastuu käytännössä tarkoittaa?
 - Tuottajavastuussa olevat yritykset vastaavat tuotteidensa jätehuollosta, kun ne poistuvat käytöstä.
 - Tuottajavastuun ansiosta kuluttajat voivat kierrättää maksutta.
 - Tavoitteena on ehkäistä jätteen syntymistä ja edistää kiertotaloutta.
- Helpoin tapa hoitaa tuottajavastuu on liittyä tuottajayhteisöön. Yrityksen puolesta hoidetaan seuraavat lakisääteiset velvoitteet:
 - käytöstä poistettujen tuotteiden keräys, kuljetus, jätehuolto ja kierrätys
 - seurantatietojen raportointi valvovalle viranomaiselle vuosittain sekä
 - varmistetaan kierrätystavoitteiden saavuttaminen.

Laiminlyönnistä voi seurata merkittävä sanktio

- Velvoitteiden laiminlyönnistä voi seurata yritykselle merkittävä maksu.
 - Sanktio ei ole kuitenkaan ensisijainen keino, vaan ennen maksujen määräämistä yritystä kehoitetaan kirjallisesti korjaamaan laiminlyöntinsä.
- Pirkanmaan ELY-keskus voi määrätä laiminlyöntimaksun:
 - Maksu on 1 prosentti yrityksen edellisen vuoden tilikauden liikevaihdosta,
 - kuitenkin vähintään 500 euroa ja enintään 500 000 euroa.
- Myös seurantatietojen raportoinnin laiminlyönnistä voidaan määrätä maksu, jonka suuruus on vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa.
- Epäselvissä tilanteissa voi olla yhteydessä Pirkanmaan ELY-keskukseen, joka ohjaa velvoitteiden noudattamisessa.
 - <https://www.ely-keskus.fi/web/tuottajavastuu/tietoa-tuottajavastuusta>

**Uudet pakkausten
tuottajavastuovelvoitteet ovat
aiheuttaneet hämmennystä**

Yleistä pakkausten tuottajavastuusta

- Pakkausten tuottajavastuun ajatuksena on saada yritysten pakkausmateriaalit uudelleen käytettäväksi.
- Käytännössä pakkausten tuottajavastuu tarkoittaa sitä, että **tuottajan on järjestettävä jätehuolto markkinoille saattamiensa tuotteiden pakkauksille.**
- Pakkausten tuottajavastuu koskee yrityksiä, jotka **saattavat pakkauksia ammattimaisesti Suomen markkinoille.**
 - Mikäli Suomeen sijoittunut toimija ei ole arvonlisäverovelvollinen, toimintaa ei katsota ammattimaiseksi, eikä se ole tuottajavastuussa.
 - Aiemmin voimassa ollut miljoonan euron liikevaihtoraja poistui 1.1.2024.
 - Alle 50 tonnia pakkausmateriaaleja markkinoille saattavien yritysten raportointimallia on kevennetty.

Yleistä pakkausten tuottajavastuusta

- Pakkausten tuottajavastuu on lakisääteinen velvoite ja siitä säädetään **jätelaissa**.
- Tuottaja vastaa myös jätehuollon keräys- ja kierrätyskustannuksista.
- Lakiin lisättiin pakkausten tuottajan määritelmästä poikkeava uusi palvelupakkausten ja viljelijäpakkausten tuottajan määritelmä.
 - Jatkossa tuottajana pidetään **palvelu- ja viljelijäpakkausten osalta niiden valmistajia sekä maahantuojia**.
- Markkinoille saatettu pakkaus tarkoittaa tuotteen pakkausta, jossa myyty tuote saatetaan markkinoille. Eli käytännössä maahantuodaan tai myydään loppukäyttäjälle.

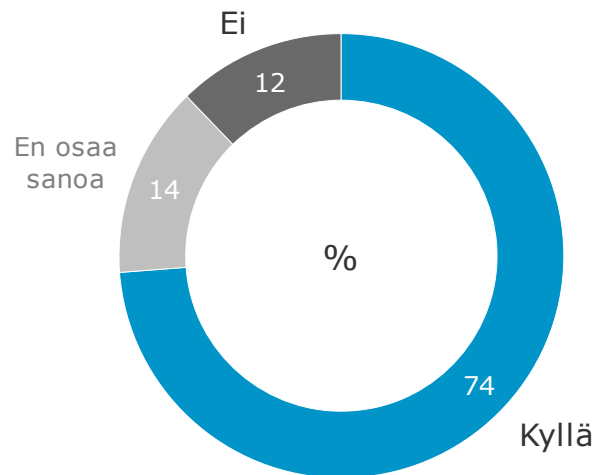
PK-yritykset toimivat vastuullisesti

Vastuullisuusajattelun huomioiminen

Yrittäjät

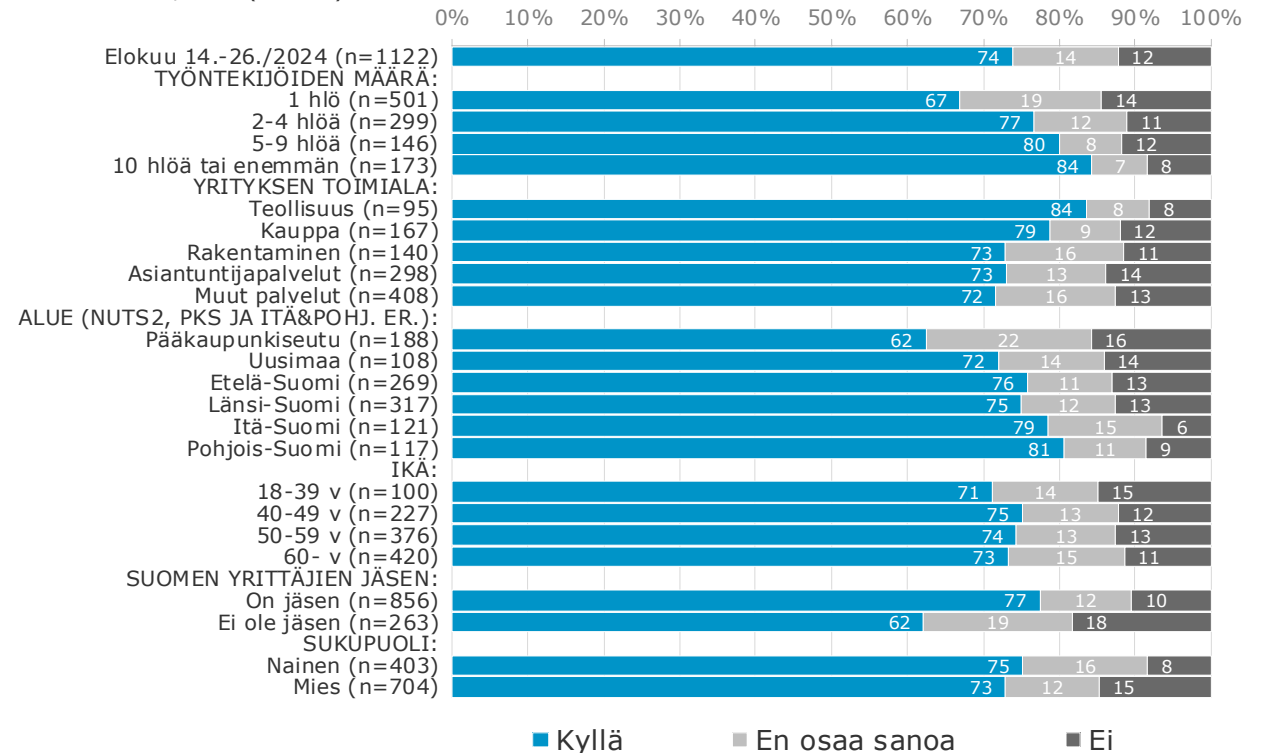
Huomioiko yrityksenne vastuullisuusajattelun toiminnassaan?

Elokuu 14.-26./2024 (n=1122)

Huomioiko yrityksenne vastuullisuusajattelun toiminnassaan?

Elokuu 14.-26./2024 (n=1122)

Mitä vastuullisuusajattelu tarkoittaa yritykselle

Yrittäjät

Mitä vastuullisuusajattelu tarkoittaa yritykselle?

Elokuu 14.-26./2024 (n=1122)

EU:n vastuullisuushankkeet

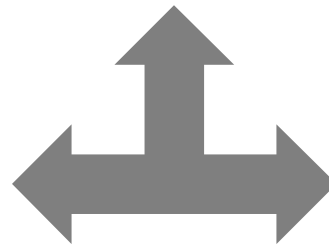
Velvoitteet valuvat isommilta yrityksiltä pienemmille

Yrittäjät

Vastuullisuusraportointivelvoitteet

**Kestävyys-
raportointi**

Taksonomia

**Yritysvastuu-
direktiivi**

Kestävyysraportointi vaikuttaa pk-yrityksiin

- CSRD-direktiivi (Corporate Sustainability Reporting Directive) saatettiin Suomessa voimaan vuoden 2024 alusta.
 - Raportointivelvoitteet alkavat vuoden 2025 alusta (koskien tilikautta 2024).
 - Direktiivi edellyttää, että yrityksen ympäristöä, ihmisoikeuksia kuin muita sosiaalisia seikkoja koskevat tiedot vaikutuksista julkistettaisiin vuosittain yrityksen toimintakertomukseen sisällytettävässä kestävyysraportissa.
- Suurten yritysten velvoitteet raportoida sosiaalisista ja ympäristötoimistaan sekä niiden vaikutuksista ihmisiin ja luontoon tulevat koskemaan myös pk-yrityksiä, vaikka kestävyysraportointidirektiivi ei niitä juridisesti koske.
- Direktiivin asettamat vaatimukset tulevat käytännössä valumaan sellaisille pk-yrityksille, joiden arvoketjuissa on direktiivin soveltamisalaan kuuluvia suurempia yrityksiä.
 - Pk-yritysten raportoinnille ei ole olemassa standardimuotoa.
 - Kestävyysraportointidirektiivin soveltamisalaan kuuluvilla yrityksillä voi olla velvoite lopettaa yhteistyö pk-yrityksen kanssa, mikäli ne eivät saa direktiivin edellyttämiä tietoja arvoketjustaan.

Arvoketjun tiedot esitettävä

- Kestävyysraportoinnissa tulee esittää yrityksen omien toimintojen ohella sen arvoketju sisältäen tarpeen mukaan tietoja tuotteista ja palveluista, liikesuhteista ja toimitusketjuista.
- Mikäli tietoja arvoketjusta ei ole saatavilla, yrityksellä on kolmen vuoden ajan mahdollisuus poiketa tästä tietovaatimuksesta ja järjestää tietojen saaminen arvoketjun yrityksiltä.
 - Kestävyysraportissa tulee tällöin antaa selvitys syistä, joiden vuoksi tietoja ei ole saatu ja miten tiedot hankitaan vastaisuudessa.
- Tiedonsaannin organisointi arvoketjun yrityksistä on kuitenkin suositeltavaa käynnistää saman tien, koska nämä yritykset saattavat tarvita aikaa pystyäkseen tuottamaan tarvittavat tiedot.

NSRS-standardi

- NSRS (Nordic Sustainability Reporting Standard), on standardi, joka tukee PK-sektoria kestävyysraportoinnissa.
- NSRS tarjoaa työkaluja raportoinnin aloittamiselle pienemmille PK-sektorin yrityksille, jotka harkitsevat siirtymistä (tai lainsäädännöllisten velvoitteiden seurauksena joutuvat siirtymään) kohti kestävyysraportointia.
- Standardin tietopankki tarjoaa laajasti ohjeistusta kestävyysraportointiin sekä MS Excel -pohjaisen työkalun, joka avustaa raportointiprosessin läpiviennissä.
- Tutustu työkaluun ja materiaaleihin täällä: <https://www.nsrs.eu/reports/1st-edition>
 - [Toteutustyökalu - raportointi - suomeksi](#)

Taksonomia vaikuttaa rahoituksen saantiin ja ehtoihin

Yrittäjät

- Kestävän rahoituksen taksonomiassa on kyse EU:n rahoitusjärjestelmän reformista, jossa kytketään yhteen yritysten rahoitus sekä ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toimeenpano.
- Tavoitteena on suunnata pääomia kestävään liiketoimintaan ja vihreään talouteen.
- Luokittelujärjestelmä, jolla kanavoidaan pääomia kestäviin taloudellisiin toimintoihin.
- Taksonomia luokittelee ilmastonmuutokseen, kiertotalouteen, saastumisen ehkäisemiseen, meriin ja vesiin sekä biodiversiteettiin liittyen toimintoja.
- Kriteerit ovat laajentuneet julkisiin rahoituskanaviin ja –ohjelmiin sekä muuhun EU-säätelyyn.
 - EU-taksonomia vaatii toimenpiteitä ensisijaisesti rahoituslaitoksilta ja pörssiyrityksiltä.
 - Vaikutus valuu niiden tekemien toimenpiteiden ja päätösten kautta pk-yrityksiin.

Yritysvastuudirektiivi

- Yritysvastuudirektiivin tavoitteena on edistää yritysten kestäväää ja vastuullista toimintaa ja varmistaa, että yritykset tunnistavat toimintansa haitalliset ihmisoikeus- ja ympäristövaikutukset ja puuttuvat niihin.
- Direktiivi astui voimaan 25.7.2024.
- Jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset kansallisesti voimaan viimeistään 26.7.2026 ja direktiiviä sovelletaan 26.7.2027 alkaen.
 - Direktiivin soveltaminen etenee portaittain yrityskoon mukaan.
 - Direktiiviä sovelletaan yrityksiin, joissa on vähintään 1000 työntekijää ja joiden liikevaihto on 450 miljoonaa euroa (soveltaminen viimeisenä, vuonna 2029).
- Direktiivillä lisätään merkittävästi suurten yritysten vastuuta ja velvoitteita huolehtia mahdollisesti aiheutuvista haitallisista vaikutuksista niiden omassa sekä tytäryhtiöidensä ja liikeympyränsä toiminnassa.
- Direktiivi tulee vaikuttamaan välillisesti myös pienempiin yrityksiin, jotka toimivat osana toimintajärjestelmää.

**Suomen Yrittäjät tukee jäseniään
vastuullisuusasioissa**

Yrittäjät

Vastuullisuus järjestössä

Jäsenrakenteemme edustaa Suomen yrittäjyyden kenttää laajasti ja erityisesti siksi vastuullisuustyö on meille keskeistä.

Konkreettisesti työtä toteutetaan mm.

- Tarjoamalla vastuullisuuskoulutusta
- Tekemällä asiasta selvityksiä
- Vaikuttamalla sääntelyyn
- Osallistumalla keskusteluun sekä ilmaston suojeleminen että hyvän hallinnon puolesta
- Arvioimalla omaa toimintaamme myös vastuullisuuden näkökulmasta.

Yrittäjien vastuullisuusohjelman pääteemoja

Ympäristö

Yhteiskunta

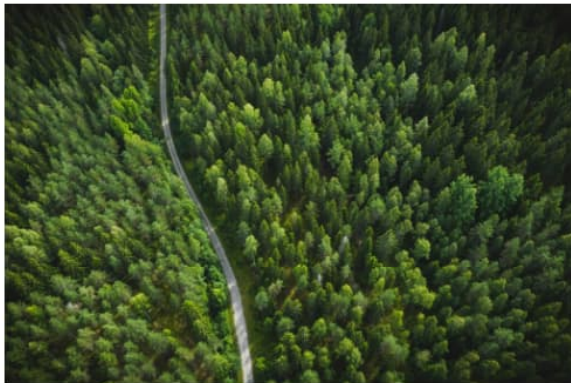
Hallinto ja talous

Toteutamme yllä olevia pääteemoja:

- **Yhteiskunnallisella vaikuttamisella**
- **Yrittäjille tarjottavilla koulutuksilla sekä palveluilla**
- **Järjestön sisäisestä eli oman toiminnan vastuullisuudesta huolehtiminen**

Yrittäjien vastuullisuusohjelma

Ympäristö

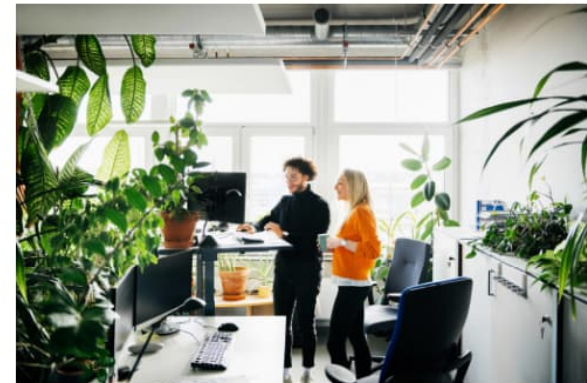
Vaikuttaminen

- Teemme selkeät linjaukset yrittäjien kannalta tärkeimpiin ympäristöteemoihin, kuten
 - julkaisemme ilmasto-ohjelman
 - vaikutamme yritys vastuusääntelyyn.

Koulutukset ja palvelut yrittäjille

- Tarjoamme koulutuskokonaisuuden yrittäjien laaja-alaisen vastuullisuusymmärryksen parantamiseksi.

Järjestön oma toiminta

- Vahvistamme ymmärrystämme omista ympäristövaikutuksista:
 - laskemme hiilijalanjälkemme
 - teemme tiekartan ympäristövaikutusiemme vähentämiseksi.

Yrittäjien vastuullisuusohjelma

Vaikuttaminen

- Kirkastamme kärkiteemojamme yrittäjien kannalta keskeisimpiin sosiaaliin teemoihin, esimerkiksi:
 - sosiaaliturvalainsäädäntö
 - maahanmuutto ja kotoutus.

Koulutukset ja palvelut yrittäjille

- Lisäämme yrittäjien laaja-alaista ymmärrystä monimuotoisuudesta ja osallisuudesta, esimerkiksi Yrittäjät-akatemian avulla.
- Kehitämme koulutustuotteita yrittäjien jaksamisen ja mielen hyvinvoinnin tukemiseksi.

Järjestön oma toiminta

- Järjestöllämme on selkeä yhteinen arvopohja ja toteutamme järjestön laajuista strategiaa.
- Luomme järjestön oman toimintamallin väärinkäytöksistä ilmoittamiseen (whistleblowing).

Yrittäjien vastuullisuusohjelma

Hallinto ja taloudellisuus

Koulutukset ja palvelut yrittäjille

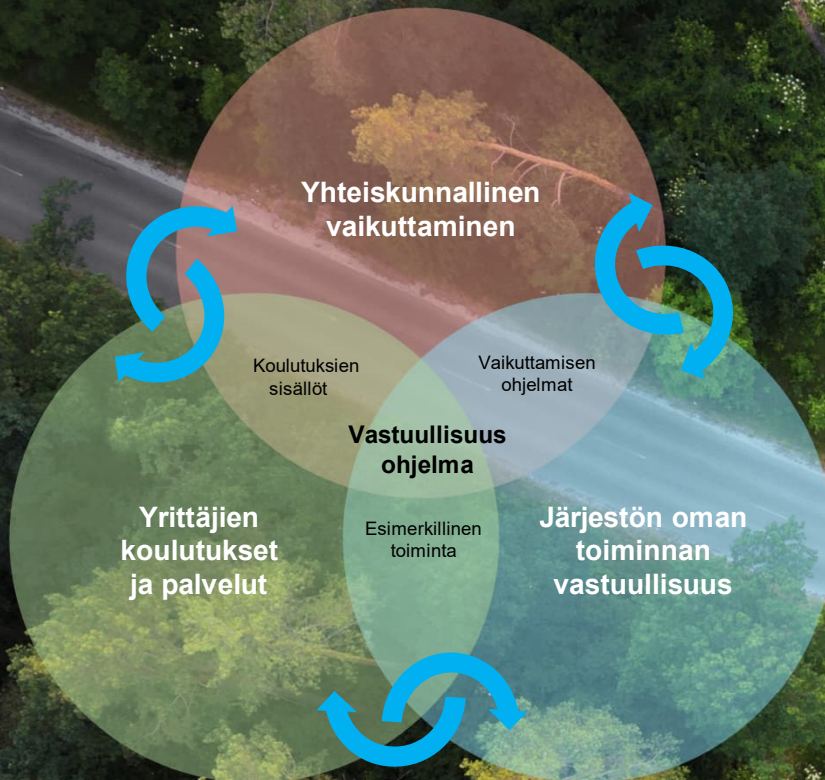
- Tarjoamme neuvontaa, koulutuksia ja konkreettisia työkaluja uudistuvan toimintaympäristön ymmärtämiseksi sekä yritysten vastuullisen kasvun tukemiseksi.
- Tutustu lakineuvonnan palveluihimme, hankintaneuvontaamme sekä omistajanvaihdosten palveluihimme.

Järjestön oma toiminta

- Toimimme esimerkiksi hyvänä työnantajana, hyvinvoivana työyhteisönä ja tuotamme lisäarvoa yhteiskuntaan toimimalla valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti.
- Selvitämme työn merkityksellisyyden kokemusta työyhteisössämme.

Toimenpiteet vuodelle 2024

- Vastuullisuuteen liittyvät asiat kirjataan toimintakertomukseen.
- Jatkamme Yrittäjät-akatemian kautta vastuullisuuskoulutusta.
- Teemme vaikuttamistyön tueksi ilmasto-ohjelman vuoden loppuun mennessä.
- Teemme vaikuttamistyön tueksi maahanmuuttopoliittisen ohjelman syksyn aikana.
- Teemme SY:n toiminnasta hiilijalanjälkilaskelman.

Vastuullisuustyöryhmän tehtävä on koordinoida SY:n vastuullisuustyötä, jakaa siitä sisäisesti tietoja ja tehdä johtoryhmälle esityksiä toimenpiteistä.

YRITTÄJYYDEN PUOLESTA